

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та містобудування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-32-05, 255-20-75

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

В И С Н О В О К

на проект Закону України про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо вдосконалення регулювання інформаційного забезпечення виборів та здійснення передвиборної агітації, поданий народним депутатом України М.Потураєвим та іншими народними депутатами України (реєстр. № 8310)

За дорученням Голови Верховної Ради України Р.Стефанчука Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування на своєму засіданні 15 березня 2023 року (протокол № 114) розглянув проект Закону України про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо вдосконалення регулювання інформаційного забезпечення виборів та здійснення передвиборної агітації (реєстр. № 8310 від 27.12.2022), поданий народним депутатом України М.Потураєвим та іншими народними депутатами України.

Законопроект має на меті вдосконалення положень Виборчого кодексу України в частині регулювання інформаційного забезпечення виборів та здійснення передвиборної агітації, для реалізації якої серед іншого передбачається закріпити:

– право журналістів та інших працівників суб'єктів у сфері медіа, які займаються підготовкою інформації для медіа, на безперешкодний доступ на всі публічні заходи, пов'язані з усіма типами виборів, а також отримання інформації щодо ходу підготовки і проведення виборів;

– відкритість інформації, що міститься в документах, поданих до відповідної виборчої комісії для реєстрації кандидатів, у фінансових звітах про надходження та використання коштів виборчих фондів політичних партій, їх місцевих організацій, кандидатів на загальнодержавних та місцевих виборах, а також інформації про адресу місцезнаходження, персональний склад із зазначенням керівних посад, номера телефону та адреси електронної пошти окружної, територіальної та дільничної виборчих комісій на відповідних виборах;

– засади участі медіа в інформаційному забезпеченні виборів, зокрема, достовірності, повноти, збалансованості та неупередженого подання;

- вимоги до репрезентативних опитувань громадської думки;
- порядок поширення суб'єктами у сфері медіа матеріалів передвиборної агітації в будь-яких формах, у тому числі в мережі Інтернет;
- визначення поняття прихованої передвиборної агітації;
- підстави та порядок здійснення передвиборної агітації (вимоги до змісту, форми, маркування, обмежень та джерел фінансування матеріалів передвиборної агітації, підстави та порядок поширення матеріалів, які містять передвиборну агітацію, у різних видах медіа);
- створення при Національній раді України з питань телебачення та радіомовлення Експертної ради з питань передвиборної агітації, яка буде здійснювати оцінку наявності порушень вимог положень Виборчого кодексу України у матеріалах передвиборної агітації, що надаються для розповсюдження або розповсюджуються суб'єктами у сфері медіа;
- право кандидата або партії звернутися до суб'єкта у сфері медіа у разі поширення про них інформації, яку вони вважають недостовірною, з вимогою опублікувати їх відповідь;
- заборону на ведення передвиборної агітації органам державної влади, органам влади Автономної Республіки Крим та органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам і судам, їх посадовим і службовим особам, а також працівникам підприємств, установ, організацій державної та комунальної форм власності;
- вимоги, обмеження і заборони щодо змісту передвиборної агітації.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку підтримує необхідність удосконалення правового регулювання інформаційного забезпечення виборів, загалом позитивно оцінює новели законопроекту та висловлює низку зауважень до його змісту.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету дійшов висновку, що законопроект може призвести до збільшення видатків державного бюджету, зокрема, на забезпечення діяльності Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення для утворення та функціонування Експертної ради з питань передвиборної агітації (підпункт «г» пункту 8 розділу I проекту Закону). При цьому всупереч вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України суб'єктом законодавчої ініціативи не надано до законопроекту належне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету. Окрім того, передбачена законопроектом дата набрання чинності відповідним законом (з дня, наступного за днем його опублікування) не узгоджується з частиною третьою статті 27 Бюджетного кодексу України щодо терміну введення в дію законів, які впливають на показники бюджету. Разом з тим, згідно з підпунктом 1 пункту 22 розділу VI Бюджетного кодексу України частина третя статті 27 цього Кодексу не

застосовується в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації. Отже, у разі прийняття відповідного закону він має вводитися в дію відповідно до норм частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України (з урахуванням підпункту 1 пункту 22 розділу VI цього Кодексу).

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики вважає, що прийняття законопроекту сприятиме забезпеченню прозорості виборів, виконанню медіа головної місії – донесення до суспільства, до виборців об'єктивної, збалансованої інформації.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу у висновку до проекту Закону зазначає, що його положення регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин вважає, що прийняття законопроекту призведе до збільшення прозорості виборчого процесу, дотримання прав суб'єктів медіа на доступ до інформації та сприятиме запобіганню зловживанням під час здійснення передвиборчої агітації.

Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення підтримує прийняття проекту Закону, який розроблений з метою посилення прозорості виборчого процесу, дотримання прав суб'єктів медіа на доступ до інформації та запобіганню зловживанням під час здійснення передвиборчої агітації, та просить сприяти в його найшвидшому прийнятті. Також Національна рада відмічає, що норми законопроекту уніфіковано з положеннями законів України «Про медіа» та «Про всеукраїнський референдум», зокрема, в частині термінології та повноважень Національної ради під час виборчих процесів, що зміцнює незалежність національного регулятора та його ефективність при виконанні своїх функцій, особливо під час виборів, та є однією з вимог щодо вступу України до Європейського Союзу в частині медіа реформи.

Центральна виборча комісія за результатами проведеного аналізу проекту Закону висловлює до нього низку зауважень та вважає за доцільне звернути увагу на необхідність додаткового опрацювання його положень з метою удосконалення пропонованого законодавчого регулювання відповідних питань.

Всеукраїнська громадська організація «Громадянська мережа «ОПОРА», проаналізувавши положення проекту законодавчого акта, відмічає, що запропоновані зміни загалом є позитивним кроком у правовому регулюванні передвиборчої агітації та вважає, що проект Закону із реєстр. № 8310 у такій редакції можна рекомендувати до розгляду в першому читанні. Однак потрібно враховувати, що окремі положення законопроекту можуть розглядатися як дискусійні та потребують уточнень, а також можуть зумовити необхідність внесення змін до інших нормативно-правових актів.

Міжнародна фундація виборчих систем (IFES) в Україні у своєму висновку зробила акцент на аналізі відповідності основних положень проекту законодавчого акту міжнародним стандартам у відповідній сфері та зазначає, що переважна більшість його положень в частині регулювання передвиборної агітації та інформаційного забезпечення виборів відповідають стандартам Ради Європи, вимогам Європейської конвенції з прав людини та директивам Європейського Союзу у сфері захисту дітей та інших вразливих груп від шкідливого контенту. Водночас IFES звертає увагу, що окремі норми проекту Закону потребують подальшого узгодження з міжнародними стандартами та кращими практиками, якими, зокрема, унормовується діяльність друкованих засобів масової інформації під час виборів та підстави відмови у забезпеченні права на відповідь.

Національний інститут стратегічних досліджень у аналітичній записці до проекту Закону констатує, що положення Виборчого кодексу України потребують вдосконалення в частині регулювання інформаційного забезпечення загальнодержавних та місцевих виборів щодо додаткового врегулювання прав кандидатів у депутати та політичних партій, а також представників медіа.

Під час обговорення законопроекту також було зазначено, що 20 лютого 2023 року Комітет провів обговорення на тему: «Перспективи вдосконалення виборчого законодавства в частині інформаційного забезпечення та передвиборної агітації: проект Закону про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо вдосконалення регулювання інформаційного забезпечення виборів та здійснення передвиборної агітації реєстр. № 8310 або що не увійшло в Закон України «Про медіа». Під час заходу народними депутатами України, представниками Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення, Центральної виборчої комісії, вітчизняних та міжнародних організацій та інституцій, експертами було всебічно обговорено положення даного законопроекту та наголошено на необхідності та вчасності реформування нормативного регулювання передвиборної агітації і інформаційного забезпечення виборів з огляду на євроінтеграційні зобов'язання України щодо необхідності узгодження положень національного законодавства із законодавством Європейського Союзу, міжнародними стандартами та практиками.

Заслухавши інформацію підкомітету з питань виборів, референдумів та інших форм безпосередньої демократії, з'ясувавши позицію народних депутатів України – членів Комітету, запрошених на засідання осіб та всебічно обговоривши питання, Комітет ухвалив висновок рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Виборчого кодексу України щодо вдосконалення регулювання інформаційного забезпечення виборів та здійснення передвиборної агітації (реєстр. № 8310), поданий народним депутатом України М.Потураєвим та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Зважаючи на необхідність комплексного техніко-юридичного та редакційного доопрацювання проекту Закону й узгодження окремих його положень з іншими положеннями законодавства, Комітет ухвалив врахувати при підготовці законопроекту до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України пропозиції і поправки щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та/або суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частин законопроекту та/або інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні та відповідають предмету правового регулювання законопроекту (зокрема, щодо необхідності комплексного врегулювання питань, пов'язаних із організацією підготовки та проведення виборів: розширення переліку інформації, яка має міститися в автобіографії кандидатів у народні депутати України та депутатів місцевих рад, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови; уточнення інформації, яка має передаватися територіальними виборчими комісіями до Центральної виборчої комісії для оприлюднення на її офіційному вебсайті; внесення змін до порядку подання фінансової звітності про надходження та використання коштів виборчого фонду за допомогою електронних сервісів; перегляду переліку відомостей, які відносяться до спеціального інформаційного забезпечення загальнодержавних та місцевих виборів; уніфікації термінології в межах Виборчого кодексу України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про медіа»; доопрацювання інших його положень), і звернутись до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити про це під час розгляду даного законопроекту на пленарному засіданні.

Співдоповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України Комітет визначив народного депутата України, Заступника голови Комітету, голову підкомітету з питань виборів, референдумів та інших форм безпосередньої демократії А.Загоруйко.

Голова Комітету

О.ШУЛЯК

